HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

20 aprilie 2010 *

În cauza C-246/07,

având ca obiect o acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor formulată în temeiul articolului 226 CE, introdusă la 22 mai 2007,

Comisia Europeană, reprezentată de domnul G. Valero Jordana și de doamna C. Tufvesson, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg,

reclamantă,

împotriva

Regatului Suediei, reprezentat de domnul A. Kruse și de doamna A. Falk, în calitate de agenți,

pârât,

* Limba de procedură: suedeza.

susținut de:

Regatul Danemarcei, reprezentat de domnii C. Pilgaard Zinglersen și R. Holdgaard, în calitate de agenți,

Regatul Țărilor de Jos, reprezentat de doamna C. M. Wissels și de domnul D. J. M. de Grave, în calitate de agenți,

Republica Finlanda, reprezentată de domnul J. Heliskoski, în calitate de agent,

Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, reprezentat de doamna V. Jackson, în calitate de agent, asistată de domnul D. Anderson, QC,

intervenienți,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul V. Skouris, președinte, domnii A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, doamna R. Silva de Lapuerta, domnul E. Levits și doamna C. Toader, președinți de cameră, domnii C. W. A. Timmermans, A. Rosas (raportor), A. Borg Barthet, J. Malenovský, U. Lõhmus, și J.-J. Kasel, judecători,

avocat general: domnul M. Poiares Maduro,
grefier: doamna R. Șereș, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 29 aprilie 2009,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 1 octombrie 2009,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin cererea introductivă, Comisia Comunităților Europene solicită Curții să constate că, prin propunerea unilaterală de adăugare a unei substanțe, respectiv a sulfonatului de perfluorooctan (denumit în continuare „SPFO”), în anexa A la Convenția de la Stockholm privind poluanții organici persistenți (denumită în continuare „Convenția de la Stockholm”), Regatul Suediei nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 10 CE și al articolului 300 alineatul (1) CE.

Cadrul juridic

Convenția de la Stockholm

2 Convenția de la Stockholm a fost adoptată la 22 mai 2001. În conformitate cu articolul 26 alineatul (1) din aceasta, convenția menționată a intrat în vigoare la 17 mai 2004, respectiv în a nouăzecea zi de la data depunerii celui de al cincizecilea instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare. Obiectivul Convenției îl reprezintă protejarea sănătății umane și a mediului împotriva poluanților organici persistenți (denumiți în continuare „POP"), astfel cum se precizează la articolul 1 din aceasta, iar părțile la convenție recunosc în special că POP „au proprietăți toxice, sunt rezistenți la degradare, se acumulează în organismele vii și se transportă pe calea aerului, a apei și prin speciile migratoare dincolo de frontierele internaționale și sunt depozitați departe de locul lor de origine, acumulându-se în ecosistemele terestre și acvatice".

3 Din articolul 2 al Convenției de la Stockholm rezultă că, în sensul acesteia, „parte" reprezintă un stat sau o organizație regională de integrare economică ce și-a exprimat consimțământul de a-și asuma obligații în temeiul convenției menționate și pentru care aceasta este în vigoare, iar „organizație regională de integrare economică" reprezintă o organizație constituită de către state suverane dintr-o anumită regiune, căreia statele sale membre i-au transferat competențe cu privire la aspectele reglementate prin convenția amintită și care a fost pe deplin autorizată, în conformitate cu procedurile sale interne, să semneze, să ratifice, să accepte, să aprobe sau să adere la această convenție.

4 Articolul 3 din Convenția de la Stockholm prevede că părțile adoptă măsurile juridice și administrative necesare privind substanțele chimice incluse în anexele la convenție. În esență, aceste măsuri vizează eliminarea sau limitarea producerii, a utilizării, a importului sau a exportului substanțelor menționate.

5 Convenția de la Stockholm cuprinde dispoziții privind procedura care trebuie urmată pentru a include noi substanțe chimice în anexele A-C la aceasta. Potrivit articolului 8 din convenție, referitor la includerea substanțelor chimice în aceste anexe:

„(1) O parte poate prezenta secretariatului o propunere de includere a unei anumite substanțe chimice în anexele A, B și/sau C. Această propunere trebuie să conțină informațiile cerute la anexa D. Pentru prezentarea unei propuneri, o parte poate fi ajutată de alte părți și/sau de secretariat.

(2) Secretariatul verifică dacă propunerea cuprinde și informațiile cerute la anexa D. În cazul în care secretariatul consideră că propunerea cuprinde informațiile cerute, transmite propunerea Comitetului de examinare a poluanților organici persistenți.

(3) Comitetul analizează propunerea și aplică criteriile de selecție specificate la anexa D într-un mod flexibil și transparent, luând în considerare într-un mod integrat și echilibrat toate informațiile furnizate.

(4) În cazul în care Comitetul decide că:

(a) propunerea îndeplinește criteriile de selecție, acesta comunică propunerea și evaluarea, prin intermediul secretariatului, tuturor părților și observatorilor și îi invită să prezinte informațiile solicitate la anexa E sau

[…]

(6) În cazul în care Comitetul de examinare a decis că propunerea îndeplinește criteriile de selecție sau Conferința părților a decis că propunerea este admisă, Comitetul examinează din nou propunerea, luând în considerare informațiile suplimentare pertinente primite, și redactează un proiect cu profilul de risc, în conformitate cu anexa E. […]

(7) În cazul în care, pe baza profilului de risc realizat în conformitate cu anexa E, Comitetul de examinare decide că:

(a) substanța chimică, drept urmare a propagării sale în mediu, pe distanță lungă, poate avea efecte nocive semnificative asupra sănătății umane și/sau a mediului care impun adoptarea unor măsuri la nivel mondial, propunerea este admisă. Lipsa certitudinii științifice absolute nu împiedică admiterea propunerii. Prin intermediul secretariatului, Comitetul de examinare invită părțile și observatorii să ofere informații referitoare la dispozițiile specifice din anexa F. Ulterior elaborează o evaluare a gestiunii riscurilor, care să includă o analiză a măsurilor posibile de control al substanței chimice, în conformitate cu anexa respectivă;

(b) propunerea nu trebuie considerată admisă, atunci, prin intermediul secretariatului, comunică profilul de risc tuturor părților și observatorilor și respinge, prin urmare, propunerea.

(8) Pentru orice propunere respinsă, în conformitate cu alineatul (7) litera (b), o parte ar putea cere Conferinței părților să examineze posibilitatea de a atribui Comitetului de examinare sarcina de a solicita informații suplimentare părții care a prezentat propunerea și altor părți de-a lungul unei perioade de cel mult un an. După această perioadă, pe baza tuturor informațiilor primite, Comitetul de examinare analizează din nou propunerea, în conformitate cu alineatul (6), în ordinea de prioritate ce urmează să fie decisă de Conferința părților. În cazul în care, în urma acestei proceduri, Comitetul de examinare respinge din nou propunerea, partea poate contesta decizia Comitetului de examinare, iar Conferința părților analizează problema la următoarea sesiune. Conferința părților poate decide, pe baza profilului de risc elaborat în conformitate cu anexa E și luând în considerare evaluarea realizată de către Comitetul de examinare și orice informații suplimentare furnizate de fiecare parte sau observator, că propunerea ar trebui admisă. În cazul în care Conferința părților decide admiterea propunerii, Comitetul de examinare efectuează evaluarea gestionării riscurilor.

(9) Pe baza profilului de risc menționat la alineatul (6) și a evaluării gestionării riscurilor menționată la alineatul (7) litera (a) și la alineatul (8), Comitetul de examinare recomandă dacă substanța chimică ar trebui înscrisă de Conferința părților în anexele A, B și/sau C. Conferința părților, luând în considerare recomandările Comitetului de examinare, inclusiv orice incertitudini de ordin științific, decide, în mod preventiv, includerea sau nu a substanței chimice în anexele A, B și/sau C și specificarea măsurilor de control al acestei substanțe care se impun."

6 Articolul 12 din Convenția de la Stockholm, intitulat „Asistența tehnică", prevede că părțile cooperează pentru a furniza o asistență tehnică adecvată părților care sunt țări în curs de dezvoltare sau cu economie în tranziție pentru a le acorda ajutor în vederea dezvoltării și a îmbunătățirii mijloacelor de ducere la îndeplinire a obligațiilor ce le revin prin convenția menționată. De asemenea, articolul 13 alineatul (2) din aceasta prevede că țările dezvoltate care sunt părți furnizează resurse financiare noi și suplimentare pentru a permite părților care sunt țări în curs de dezvoltare sau cu economie în tranziție să acopere totalitatea costurilor suplimentare convenite generate de

măsurile de punere în aplicare prin care își aduc la îndeplinire obligațiile impuse prin convenția amintită.

7 Articolul 19 din Convenția de la Stockholm instituie o conferință a părților, care „urmărește și evaluează în permanență aplicarea" convenției. Rezultă de la alineatul (6) al articolului menționat că, „cu ocazia primei sale reuniuni, Conferința părților înființează un organism auxiliar denumit Comitetul de studiu al poluanților organici persistenți, care își exercită funcțiile ce îi revin prin prezenta convenție". Astfel cum reiese din documentul SC-1/7, intitulat „Înființarea Comitetului de studiu al poluanților organici persistenți", comitetul este compus din 31 de membri numiți de Conferința părților. În scopul de a asigura o repartizare geografică echilibrată, proveniența membrilor acestui comitet este determinată după cum urmează:

— Statele africane: 8;

— Statele din Asia și Pacific: 8;

— Statele din Europa Centrală și de Est: 3;

— Statele din America Latină și din Caraibi: 5;

— Statele din Europa de Vest și alte state: 7.

8 Articolul 21 alineatele (1)-(3) din Convenția de la Stockholm prevede:

„Modificările aduse prezentei convenții

(1) Orice parte poate propune modificări la prezenta convenție.

(2) Modificările la prezenta convenție se adoptă în cadrul unei reuniuni a Conferinței părților. Textul oricărei propuneri de modificare este comunicat părților de către secretariat cu cel puțin 6 luni înaintea reuniunii în cadrul căreia aceasta este prezentată spre adoptare. Secretariatul comunică, de asemenea, propunerile de modificare semnatarilor prezentei convenții și, cu titlu informativ, depozitarului.

(3) Părțile depun toate eforturile posibile pentru a ajunge la un acord, prin consens, cu privire la orice propunere de modificare a prezentei convenții. În cazul în care toate eforturile în vederea atingerii consensului se dovedesc a fi inutile și nu se ajunge la niciun acord, modificarea este adoptată, în ultimă instanță, prin votul unei majorități de trei sferturi din numărul părților prezente și votante.”

9 Potrivit articolului 22 alineatele (1)-(4) din Convenția de la Stockholm:

„Adoptarea și modificarea anexelor

(1) Anexele la prezenta convenție fac parte integrantă din aceasta și, cu excepția cazului în care se prevede altfel, o trimitere la prezenta convenție constituie în același timp o trimitere la oricare dintre anexele la aceasta.

(2) Orice nouă anexă se limitează la probleme de procedură și la probleme cu caracter științific, tehnic sau administrativ.

(3) Propunerea, adoptarea și intrarea în vigoare a anexelor suplimentare la prezenta convenție sunt reglementate de următoarea procedură:

(a) anexele suplimentare sunt propuse și adoptate în conformitate cu procedura stabilită la articolul 21 alineatele (1), (2) și (3);

(b) orice parte care nu este în măsură să accepte o anexă suplimentară notifică în scris acest fapt depozitarului, în termen de un an de la data comunicării de către depozitar a adoptării anexei suplimentare. Depozitarul informează, fără întârziere, toate părțile cu privire la notificarea primită. O parte poate retrage în orice moment o notificare anterioară de neacceptare cu privire la o anexă suplimentară,

iar anexa respectivă intră în vigoare începând cu respectivul moment, pentru respectiva parte, sub rezerva dispozițiilor literei (c);

(c) la expirarea termenului de un an de la data comunicării de către depozitar a adoptării unei anexe suplimentare, anexa respectivă intră în vigoare pentru toate părțile care nu au transmis o notificare în conformitate cu dispozițiile literei (b).

(4) Propunerea, adoptarea și intrarea în vigoare a modificărilor la anexa A, B sau C sunt supuse aceleiași proceduri ca propunerea, adoptarea și intrarea în vigoare a anexelor suplimentare la prezenta convenție, excepție făcând o modificare la anexa A, B sau C, care nu intră în vigoare pentru o parte care a făcut o declarație referitoare la modificările la aceste anexe în conformitate cu articolul 25 alineatul (4), caz în care o asemenea modificare intră în vigoare pentru respectiva parte în a nouăzecea zi de la data depunerii la depozitar a instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare cu privire la respectiva modificare."

10 Articolul 23 din Convenția de la Stockholm are următorul cuprins:

„Dreptul de vot

(1) Fiecare parte la prezenta convenție dispune de un vot, sub rezerva dispozițiilor alineatului (2).

(2) O organizație regională de integrare economică, pentru a-și exercita dreptul de vot în domeniile care intră în competența sa, dispune de un număr de voturi egal cu numărul de state membre ale sale care sunt părți la prezenta convenție. Organizația nu își exercită dreptul de vot în cazul în care unul dintre statele sale membre îl exercită pe al său și invers."

11 Conform articolului 24 din Convenția de la Stockholm, aceasta este deschisă pentru semnare tuturor statelor și organizațiilor regionale de integrare economică.

12 Articolul 25 din Convenția de la Stockholm, intitulat „Ratificarea, acceptarea, aprobarea sau aderarea", are următorul cuprins:

„(1) Prezenta convenție este supusă ratificării, acceptării sau aprobării de către statele membre și de către organizațiile regionale de integrare economică. Ea este deschisă spre aderare statelor și organizațiilor regionale de integrare economică începând cu ziua următoare datei la care este închisă pentru semnare. Instrumentele de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare sunt depuse la depozitar.

(2) Oricărei organizații regionale de integrare economică ce devine parte la prezenta convenție fără ca niciunul dintre statele sale membre să fie părți la aceasta îi revin toate obligațiile menționate în prezenta convenție. În cazul în care unul sau mai multe state membre ale uneia dintre aceste organizații sunt părți la prezenta convenție, organizația și statele sale membre convin cu privire la responsabilitățile care le revin în temeiul prezentei convenții. În acest caz, organizația și statele sale membre nu sunt abilitate să exercite în același timp drepturile care le revin, prevăzute în prezenta convenție.

(3) În instrumentele lor de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, organizațiile regionale de integrare economică indică limitele competenței lor în domeniile reglementate de prezenta convenție. Respectivele organizații îl informează, de asemenea, pe depozitar, care comunică, la rândul său, părților orice modificări relevante ale limitelor competenței lor.

(4) În instrumentul său de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, orice parte poate declara că, în ceea ce o privește, orice modificare adusă anexei A, B sau C intră în vigoare numai după depunerea instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare cu privire la respectiva modificare."

13 Convenția de la Stockholm a fost aprobată în numele Comunității Europene prin Decizia 2006/507/CE a Consiliului din 14 octombrie 2004 privind încheierea, în numele Comunității Europene, a Convenției de la Stockholm privind poluanții organici persistenți (JO 2006, L 209, p. 1, Ediție specială, 11/vol. 47, p. 105). Instrumentul de aprobare al Comunității a fost depus la 16 noiembrie 2004.

14 Punctul (8) din expunerea de motive a Deciziei 2006/507 amintește că Comunitatea a adoptat deja instrumentele privind problemele reglementate prin Convenția de la Stockholm, în special Regulamentul (CE) nr. 850/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind poluanții organici persistenți și de modificare a Directivei 79/117/CEE (JO L 158, p. 7, Ediție specială, 15/vol. 12, p. 3, denumit în continuare „Regulamentul POP"), Regulamentul (CE) nr. 304/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 ianuarie 2003 privind exportul și importul de produse chimice periculoase (JO L 63, p. 1, Ediție specială, 11/vol. 31, p. 26) și Directiva 96/59/CE a Consiliului din 16 septembrie 1996 privind eliminarea bifenililor policlorurați și a terfenililor policlorurați (PCB și TPC) (JO L 243, p. 31, Ediție specială, 15/vol. 3, p. 178).

15 Punctul (10) din expunerea de motive a Deciziei 2006/507 are următorul cuprins:

„În cazul în care se adoptă o modificare a anexei A, B sau C sau a anexelor suplimentare la convenție, Comisia ar trebui să prevadă punerea sa în aplicare în cadrul Regulamentului (CE) nr. 850/2004 sau al oricărui alt act legislativ comunitar aplicabil. În cazul în care nu se pune în aplicare nicio modificare în anul următor datei comunicării de către depozitar a adoptării modificării și pentru a evita orice caz de nerespectare, Comisia trebuie să comunice aceasta depozitarului."

16 Articolul 2 din Decizia 2006/507 este redactat astfel:

„(1) În cazul în care modificarea anexelor A, B sau C sau a anexelor suplimentare la convenție nu se aplică în anexele la Regulamentul (CE) nr. 850/2004 sau la orice act legislativ comunitar aplicabil în termen de un an de la data comunicării de către depozitar a adoptării modificării, Comisia comunică aceasta depozitarului, în conformitate cu articolul 22 din convenție.

(2) În cazul în care se aplică o modificare a anexelor A, B sau C sau a anexelor suplimentare la convenție după notificarea menționată la alineatul (1), Comisia își retrage de îndată notificarea."

17 Decizia 2006/507 cuprinde, în anexă, Declarația Comunității în conformitate cu articolul 25 alineatul (3) din Convenția de la Stockholm. Această declarație este redactată astfel:

„Comunitatea declară că, în conformitate cu Tratatul de instituire a Comunității Europene, în special articolul 175 alineatul (1), este competentă să încheie acorduri internaționale în domeniul mediului și să pună în aplicare obligațiile care decurg din astfel de acorduri, pentru a contribui la îndeplinirea următoarelor obiective:

— conservarea, protejarea și îmbunătățirea calității mediului;

— protejarea sănătății umane;

— utilizarea prudentă și rațională a resurselor naturale;

— promovarea, pe plan internațional, a măsurilor destinate să soluționeze problemele de mediu regionale sau mondiale.

De asemenea, Comunitatea declară că adoptă deja instrumente juridice, obligatorii pentru statele sale membre, care reglementează chestiunile care intră sub incidența convenției și că va prezenta Conferinței părților, în conformitate cu articolul 15

alineatul (1) din convenție, o listă cu respectivele instrumente juridice, pe care le va actualiza după caz.

Comunitatea este responsabilă pentru executarea obligațiilor care decurg din convenție și care sunt reglementate de legislația comunitară în vigoare.

Exercitarea competenței comunitare face, prin natura sa, obiectul unei evoluții permanente."

18 Comunitatea nu a utilizat posibilitatea prevăzută la articolul 25 alineatul (4) din Convenția de la Stockholm de a declara că, în ceea ce o privește, orice modificare adusă anexei A, B sau C intră în vigoare numai după depunerea instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare cu privire la respectiva modificare.

19 Toate statele membre sunt părți la Convenția de la Stockholm.

Protocolul de la Aarhus

20 Protocolul la Convenția Națiunilor Unite din 1979 privind poluarea atmosferică transfrontalieră pe distanțe lungi, referitor la poluanții organici persistenți, a fost adoptat la Aarhus (Danemarca) la 24 iunie 1998 (denumit în continuare „Protocolul de la Aarhus"). Prin acesta se urmăresc controlarea, diminuarea și eliminarea emisiilor și ale pierderilor poluanților menționați.

21 Astfel cum reiese de la articolele 1 și 15 din Protocolul de la Aarhus, acesta este deschis pentru semnare tuturor statelor membre ale Comisiei Economice a Națiunilor Unite pentru Europa, statelor care au statut consultativ pe lângă această comisie, precum și organizațiilor de integrare economică regională constituite de state suverane membre ale comisiei menționate.

22 Articolul 3 din Protocolul de la Aarhus descrie obligațiile fundamentale ale părților contractante. În esență, este vorba să se elimine producția și utilizarea substanțelor prevăzute în anexa I la acest protocol, să se limiteze substanțele prevăzute în anexa II la utilizările descrise în aceasta și să se reducă emisiile de substanțe prevăzute în anexa III la nivelul stabilit pentru anul de referință determinat în această ultimă anexă.

23 Articolul 14 alineatele (1)-(3) din Protocolul de la Aarhus reglementează astfel procedura de modificare a anexelor I-III la protocolul menționat:

„(1) Fiecare parte poate propune modificări la prezentul protocol.

(2) Modificările propuse sunt înaintate în scris secretarului executiv al comisiei, care le comunică tuturor părților. Părțile discută modificările propuse transmise de către secretarul executiv în cadrul următoarei sesiuni a organului executiv, cu condiția ca aceste propuneri să fi fost transmise părților cu cel puțin nouăzeci de zile înainte.

(3) Modificările la prezentul protocol, inclusiv cele ale anexelor I-IV, VI și VIII, sunt adoptate prin consens de către părțile prezente la sesiunea organului executiv și intră în vigoare pentru părțile care le-au acceptat în a nouăzecea zi de la data la care două

treimi din părți au depus la depozitar instrumentele de acceptare a acestor modificări. Modificările intră în vigoare pentru orice altă parte în a nouăzecea zi de la data la care respectiva parte a depus instrumentele de acceptare a modificărilor."

24 Ulterior adoptării Deciziei 2004/259/CE a Consiliului din 19 februarie 2004 privind încheierea, în numele Comunității Europene, a Protocolului la Convenția din 1979 privind poluarea atmosferică transfrontalieră pe distanțe lungi, referitor la poluanții organici persistenți (JO L 81, p. 35, Ediție specială, 11/vol. 34, p. 225), instrumentul de ratificare al Comunității a fost depus la 30 aprilie 2004.

25 Nu toate statele membre sunt părți la protocolul de la Aarhus.

Regulamentul POP

26 La articolul 3, Regulamentul POP interzice producția, introducerea pe piață și utilizarea substanțelor prevăzute în lista care constituie anexa I. Acesta reglementează utilizarea substanțelor cuprinse în anexa II. Lista substanțelor supuse unor dispoziții în materie de limitare a emisiilor constituie anexa III.

27 Articolul 14 alineatul (1) din acest regulament prevede că ori de câte ori o substanță se adaugă pe listele Convenției de la Stockholm sau ale Protocolului de la Aarhus, după caz, Comisia modifică în consecință anexele I-III la protocolul menționat, în conformitate cu procedura menționată la articolul 16 alineatul (2) din acesta. Potrivit

acestei ultime dispoziții, care face trimitere, între altele, la articolul 5 din Decizia 1999/468/CE a Consiliului din 28 iunie 1999 de stabilire a normelor privind exercitarea competențelor de executare conferite Comisiei (JO L 184, p. 23, Ediție specială, 01/vol. 2, p. 159), aceasta este sprijinită de un comitet de reglementare.

Directiva 76/769/CEE

28 Directiva 76/769/CEE a Consiliului din 27 iulie 1976 privește apropierea actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre referitoare la restricțiile privind introducerea pe piață și utilizarea anumitor substanțe și preparate periculoase (JO L 262, p. 201, Ediție specială, 13/vol. 3, p. 133). La data faptelor imputate Regatului Suediei în cadrul prezentei proceduri, directiva menționată nu viza SPFO.

Istoricul cauzei

29 La 4 august 2004, Comisia a prezentat o propunere de decizie a Consiliului [COM(2004) 537 final], prin care se urmărea autorizarea acesteia să formuleze, în numele Comunității și al statelor membre părți, propuneri de includere a unui anumit număr de substanțe chimice în anexele considerate relevante la Protocolul de la Aarhus și/sau la Convenția de la Stockholm.

30 În măsura în care privea Protocolul de la Aarhus, această propunere urmărea includerea hexaclorbutadienei, a octabromodifenilului eter și a pentaclorbenzenului în anexa I la acesta, a naftalinelor policlorurate în anexele I și III la acesta și a parafinelor clorurate cu catenă scurtă în anexa II la acesta.

31 În măsura în care privea Convenția de la Stockholm, propunerea menționată urmărea includerea hexaclorbutadienei, a octabromodifenilului eter și a pentaclorbenzenului, respectiv a substanțelor deja desemnate în vederea unei includeri în anexa I la Protocolul de la Aarhus, precum și a pentabromodifenilului eter, a clordeconei, a hexabromobifenilului și a hexaclorociclohexanului în anexa A la convenția menționată, a naftalinelor policlorurate în anexele A și C, iar a parafinelor clorurate cu catenă scurtă în anexa B la aceasta.

32 Propunerea de decizie a Consiliului nu viza includerea SPFO nici în anexele la Protocolul de la Aarhus, nici în anexele la Convenția de la Stockholm.

33 Punctul (6) din expunerea de motive a acestei propuneri era redactat astfel:

„Ținând seama de obligația de asigurare a cooperării și a unității reprezentării internaționale a Comunității care decurge din articolul 10 [CE], trebuie formulate numai propuneri comune ale Comunității și ale statelor membre."

34 Punctul (5) ultima teză din expunerea de motive a propunerii menționate arăta:

„Întemeindu-se pe obligația de asigurare a unității reprezentării internaționale a Comunității și în scopul de a asigura caracterul justificat al propunerilor și faptul că acestea beneficiază de o susținere suficientă în Comunitate, trebuie prezentate numai propunerile comune ale Comunității și ale statelor membre".

35 Grupul „Mediu internațional” al Consiliului Uniunii Europene s-a reunit la 8 septembrie 2004. Cu această ocazie, Regatul Suediei s-a pronunțat în favoarea unei propuneri comune de includere a SPFO în anexa considerată relevantă la Convenția de la Stockholm și a invocat posibilitatea ca acesta să prezinte în mod unilateral o propunere în acest sens. Cu ocazia acestei reuniuni, discuțiile privitoare la SPFO au privit, în esență, consecințele juridice ale acestei eventuale includeri unilaterale a SPFO în Convenția de la Stockholm și obiecțiile juridice ale Comisiei cu privire la această eventualitate.

36 La 10 martie 2005, Consiliul a adoptat concluzii care cuprindeau o luare de poziție comună privind substanțele care trebuiau propuse în vederea unei includeri în anexele la Convenția de la Stockholm. În aceste concluzii (documentul 7292/05 din 14 martie 2005), Consiliul „recomandă Comunității Europene și statelor membre să examineze propunerea de includere a maximum trei substanțe suplimentare, care urmează să fie transmisă secretariatului [convenției menționate] cât mai curând, dacă este posibil anterior [primei reuniuni a Conferinței părților], însă, oricare ar fi situația, la timp pentru ca aceasta să poată fi examinată cu ocazia primei reuniuni a Comitetului de examinare a POP și, în acest scop, solicită experților acestora să examineze prioritar lista substanțelor relevante din [Protocolul de la Aarhus] și să o folosească drept bază pentru alegerea substanțelor suplimentare, dat fiind că substanțele care figurează pe această listă sunt deja reglementate ca POP în cadrul [Uniunii Europene].” Pe de altă parte, Consiliul recomanda, la punctul 5 litera (h) din concluziile menționate, adoptarea unor norme financiare și a unui buget pentru a permite secretariatului să pună în aplicare în mod efectiv deciziile adoptate de Conferința părților la Convenția de la Stockholm.

37 Prima reuniune a Conferinței părților la Convenția de la Stockholm a avut loc în perioada 2-6 mai 2005. Cu ocazia acestei reuniuni, a fost creat Comitetul de examinare a POP. Două substanțe, respectiv clordecona și hexabrombifenilul, au fost propuse de Comunitate și de statele membre pentru includerea în anexele la Convenția de la

Stockholm. Comitetul de examinare menționat urma să se reunească pentru prima oară în noiembrie 2005.

38 La 6 iulie 2005, grupul „Mediu internațional" al Consiliului a examinat propunerea Comisiei menționată la punctul 29 din prezenta hotărâre, privitoare la propunerile de includere a unor substanțe chimice în anexele la Protocolul de la Aarhus și la Convenția de la Stockholm. Reiese din procesul-verbal al acestei reuniuni că președinția a prezentat un document în care se comparau procedurile de modificare în cadrul acestui protocol și al acestei convenții și în care se stabileau propuneri de modificare în temeiul fiecăruia dintre aceste instrumente. În ce privește propunerile referitoare la Protocolul de la Aarhus, care trebuiau realizate repede, ținând seama de termenul care trebuia luat în considerare, membrii grupului menționat s-au pus de acord cu privire la cinci substanțe, respectiv hexaclorbutadiena, octabromodifenilul eter, pentaclorobenzenul, naftalinele policlorurate și parafinele policlorurate cu catenă scurtă. În ce privește Convenția de la Stockholm, acești membri au convenit că includerea anumitor substanțe trebuia propusă la a doua conferință a părților, însă grupul nu a ajuns la un acord privind determinarea substanțelor, iar discuția privitoare la acest aspect a fost amânată.

39 În ce privește SPFO, același grup a recunoscut că această substanță prezintă caracteristicile unui POP și a observat că lucrările erau în curs în ce privește determinarea unor măsuri de control la nivel comunitar. În urma transmiterii de către Comisie a unei propuneri referitoare la aceste măsuri de control, SPFO urma să fie propus pentru Protocolul de la Aarhus. S-a arătat de către Comisie în înscrisurile sale de procedură, fapt care a fost confirmat, printre altele, și în memoriul în intervenție al Regatului Țărilor de Jos, că președinția a atras atenția grupului menționat cu privire la consecințele economice ale unei propuneri de includere a SPFO în Convenția de la Stockholm în urma notificărilor deja efectuate, întrucât aceasta ar putea conduce țările în curs de dezvoltare părți la această convenție să solicite ajutoare financiare suplimentare.

40 La 14 iulie 2005, Regatul Suediei a formulat în nume propriu o propunere de includere a SPFO în anexa A la Convenția de la Stockholm la secretariatul acesteia.

41 La 20 iulie 2005, Comitetul Reprezentanților Permanenți (Coreper) a examinat un proiect de decizie a Consiliului modificat și redactat de președinție, privitor la propuneri de substanțe în vederea includerii acestora în anexele la Protocolul de la Aarhus (documentul 11164/05 din 15 iulie 2005). Articolul 1 din acest text prevedea propunerea de includere a cinci substanțe desemnate de grupul „Mediu internațional" al Consiliului cu ocazia reuniunii acestuia din 6 iulie 2005 și menționate la punctul 38 din prezenta hotărâre. Articolul 2 din textul menționat prevedea autorizarea Comisiei „să supună, de preferință la timp pentru a permite o examinare anterior următoarei reuniuni a organului executiv al convenției, prevăzută pentru decembrie 2005, împreună cu statele membre care sunt părți la protocol, o propunere prin care se urmărește modificarea anexelor relevante la protocol prin adăugarea [SPFO] la protocol după prezentarea de către Comisie a unei propuneri de limitare a punerii pe piață și de utilizare în temeiul Directivei 76/769." Acest text, într-o versiune rezultată din discuțiile în cadrul Coreper din 20 iulie 2005 (documentul 11386/05 din 22 iulie 2005), a fost aprobat prin procedura scrisă încheiată la 8 septembrie 2005.

42 La 5 decembrie 2005, Comisia a prezentat o propunere de directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind restricțiile la comercializarea și la utilizarea sulfonaților de perfluorooctan (modificarea Directivei 76/769). Această propunere [COM(2005) 618 final] a devenit Directiva 2006/122/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 de modificare pentru a treizecea oară a Directivei 76/769 (JO L 372, p. 32, Ediție specială, 3/vol. 58, p. 37). Pe de altă parte, la 5 decembrie 2005, Comisia a transmis de asemenea organului executiv al Convenției Națiunilor Unite privind poluarea atmosferică transfrontalieră pe distanțe lungi, în numele Comunității și al statelor membre părți la Protocolul de la Aarhus, o propunere de modificare a anexelor la protocol vizate prin care se urmărea includerea celor cinci substanțe desemnate de grupul „Mediu internațional" al Consiliului cu ocazia

reuniunii din 6 iulie 2005 și menționate la punctul 38 din prezenta hotărâre, precum și a SPFO.

43 În ce privește Convenția de la Stockholm, Consiliul a adoptat, în formațiunea „Mediu", concluziile reproduse într-un comunicat de presă din 9 martie 2006 [documentul 6762/06 (Presă 58)], potrivit cărora acesta „recomandă să se anunțe de Comunitatea Europeană și de statele membre, cu ocazia [celei de a doua reuniuni a părților la convenție], intenția acestora de a formula o propunere de includere a minimum două și a maximum patru substanțe suplimentare, propunere care va trebui transmisă secretariatului, în vederea examinării acesteia cu ocazia celei de a doua reuniuni a Comitetului de examinare a POP". Consiliul precizează în concluziile amintite că „prezentarea de substanțe suplimentare necesită o decizie a Consiliului". În cursul lunii aprilie 2006, Consiliul a aprobat o propunere de decizie a Consiliului (documentul 8391/06) referitoare la prezentarea, în numele Comunității și al statelor membre, a unei propuneri de includere în anexele A-C la Convenția de la Stockholm a trei substanțe, respectiv a pentaclorbenzenului, a octabromodifenilului eter și a parafinelor clorurate cu catenă scurtă, trei dintre cele cinci substanțe a căror includere în anexele I-III la Protocolul de la Aarhus fusese propusă în decembrie 2005.

Procedura precontencioasă și procedura în fața Curții

44 Prin scrisoarea din 19 decembrie 2005, după ce a amintit discuțiile care au avut loc la 6 iulie 2005 în cadrul grupului „Mediu internațional" al Consiliului și deciziile propuse de acest grup, Comisia a semnalat guvernului suedez că prezentarea unilaterală de către Regatul Suediei a unei propuneri de includere a SPFO în anexa A la Convenția de la Stockholm avea drept consecințe divizarea reprezentării internaționale a Comunității și compromiterea unității rezultate atât cu ocazia primei

conferințe a părților la această convenție, cât și în contextul propunerii de includere de noi substanțe în temeiul Protocolului de la Aarhus, ceea ce ar reprezenta o încălcare a articolului 10 CE.

45 În plus, Regatul Suediei ar fi propus includerea SPFO la 14 iulie 2005, deși cunoștea faptul că existau lucrări în curs cu privire la această substanță, astfel cum reiese de la articolul 2 din Decizia Consiliului din 8 septembrie 2005 privitoare la propunerile de substanțe în temeiul Protocolului de la Aarhus, care reia concluziile formulate de grupul de lucru menționat cu ocazia reuniunii acestuia din 6 iulie 2005. Aceste lucrări pregătitoare ar fi reprezentat o condiție pentru acțiunea internațională a Comunității și a statelor membre în cadrul protocolului menționat. Acțiunea unilaterală a Regatului Suediei prin care s-a urmărit includerea SPFO în anexa A la Convenția de la Stockholm ar putea conduce la o modificare a Regulamentului POP, care ar lipsi Comisia de dreptul de inițiativă într-un domeniu acoperit în mare măsură de competența comunitară și Consiliul de posibilitatea de a decide în legătură cu prezentarea unei propuneri de includere a acestei substanțe în conformitate cu articolul 300 alineatul (1) CE. Prin urmare, Comisia a pus în întârziere Regatul Suediei pentru a-și prezenta observațiile.

46 Printr-o scrisoare din 15 februarie 2006, acest stat membru a arătat că nu se adoptaseră de către Comunitate măsuri referitoare la SPFO în momentul în care a luat inițiativa imputată de Comisie, astfel încât statele membre erau în continuare competente să propună includerea acestei substanțe în anexele relevante la Convenția de la Stockholm. De asemenea, Regatul Suediei a arătat că, în pofida eforturilor sale în sensul propunerii includerii respective în cadrul acțiunii comunitare, nu a existat un acord cu privire la acest aspect cu ocazia reuniunii din 6 iulie 2005 a grupului „Mediu internațional" al Consiliului. În consecință, Regatul Suediei considera că nu a avut loc o încălcare a articolului 10 CE și a articolului 300 alineatul (1) CE.

47 La 4 iulie 2006, Comisia a adresat acestui stat membru un aviz motivat din data de 28 iunie 2006 prin care îl invita să adopte măsurile necesare pentru a se conforma acestuia într-un termen de două luni de la primirea avizului menționat. Regatul

Suediei a răspuns prin scrisoarea din 4 septembrie 2006, menținându-și poziția exprimată în scrisoarea din 15 februarie 2006.

48 Întrucât a considerat răspunsurile Regatului Suediei date la acest aviz motivat nesatisfăcătoare, Comisia a decis să introducă prezenta acțiune.

49 Prin Ordonanța președintelui Curții din 31 octombrie 2007, s-au admis cererile de intervenție în prezenta cauză formulate de Regatul Danemarcei, de Regatul Țărilor de Jos, de Republica Finlanda, precum și de Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord în susținerea concluziilor Regatului Suediei.

Cu privire la acțiune

Cu privire la motivul întemeiat pe încălcarea articolului 10 CE

Argumentele părților

50 În susținerea motivului întemeiat pe încălcarea obligației de cooperare loială ce decurge din articolul 10 CE, Comisia arată că Regatul Suediei nu a adoptat toate măsurile adecvate pentru a facilita Comunității îndeplinirea misiunii sale și nu s-a abținut de la adoptarea unor măsuri ce puteau pune în pericol realizarea scopurilor Comunității.

51 Comisia amintește că, în momentul în care Regatul Suediei a propus în mod unilateral includerea SPFO în anexa A la Convenția de la Stockholm, la nivelul Consiliului existau lucrări în acest sens. Mai precis, în cadrul reuniunii sale din 6 iulie 2005, grupul „Mediu internațional" al Consiliului ar fi adoptat un acord privind o strategie în acest sens. Ținând seama de termenele care trebuiau luate în considerare, era importantă adoptarea rapidă a unei decizii în vederea propunerii includerii anumitor substanțe în anexele la Protocolul de la Aarhus. SPFO era luat în considerare în acest sens, însă grupul a decis că substanța menționată nu va fi propusă decât după ce Comisia ar fi transmis o propunere referitoare la măsurile de control în ce privește această substanță în temeiul Directivei 76/769. În ce privește Convenția de la Stockholm, vizată de propunerea suedeză, membrii grupului menționat conveniseră că se impunea să se propună includerea anumitor substanțe în anexele relevante ale convenției menționate, însă aceștia nu au determinat substanțele respective, discuția privitoare la acest aspect fiind amânată. Același grup ar fi dezbătut și consecințele financiare ale propunerii de includere a SPFO în anexele relevante la convenția menționată.

52 Comisia subliniază că, în raport cu Convenția de la Stockholm, SPFO nu era prioritar, iar această alegere rezulta dintr-o poziție comună din cadrul Consiliului. Acest lucru nu ar însemna totuși că SPFO nu ar fi fost luat în considerare în cadrul strategiei Comunității. Pe de altă parte, Comisia contestă că ar fi existat o mare urgență în sensul propunerii acestei substanțe în temeiul convenției menționate.

53 Comisia recunoaște că aceste concluzii ale Consiliului nu constituie un act juridic cu forță obligatorie, însă contestă teza potrivit căreia astfel de concluzii ar fi lipsite de orice semnificație juridică și ar putea fi ignorate.

54 Potrivit Comisiei, întrebarea principală nu este dacă, în materie de mediu, Comunitatea și-a exercitat competența în mod specific cu privire la SPFO, ci dacă și-a exercitat

această competență pentru reglementarea produselor chimice periculoase, și în special a POP. În această privință, Comisia arată că exista deja un cadru de reglementare comunitar în materie de produse chimice periculoase, și în special în ce privește POP, astfel încât prezentarea de propuneri de includere a unor substanțe în temeiul Convenției de la Stockholm este o măsură care se poate adopta, în principal, în temeiul normelor comunitare. Existența competenței Comunității, indiferent dacă este exclusivă sau partajată, semnifică necesitatea ca, atunci când se impune o acțiune la nivel internațional, aceasta să fie desfășurată de Comunitate, singură sau împreună cu statele membre.

55 Astfel, acțiunea unilaterală a Regatului Suediei ar fi condus la o divizare a reprezentării internaționale a Comunității în ce privește includerea SPFO în temeiul Convenției de la Stockholm, ceea ce ar contraveni obligației de unitate în reprezentarea Comunității care rezultă din obligația de cooperare loială consacrată la articolul 10 CE.

56 Comisia contestă argumentul potrivit căruia o propunere de includere a unei substanțe într-o anexă la Convenția de la Stockholm nu ar afecta Comunitatea, având în vedere necesitatea unei decizii a comitetului menționat la articolul 8 din această convenție, apoi a unui vot al părților și posibilitatea oricărei părți de a face o declarație conform articolului 22 alineatul (3) litera (b) și alineatul (4) din convenția menționată, potrivit căreia aceasta nu acceptă să fie obligată printr-o modificare adusă anexelor A, B sau C. Astfel, propunerea Regatului Suediei ar putea conduce la o opoziție între acest stat și Comunitate chiar dacă aceasta ar alege să nu fie obligată printr-o astfel de modificare. În continuare, un astfel de argument nu ar ține seama de dificultățile generate de procesul decizional în cadrul acestei convenții. În special, Comunitatea nu ar fi în măsură să blocheze adoptarea modificării propuse. În cele din urmă, existența unui mecanism prin care se urmărește eliminarea unei contradicții între dreptul comunitar și acțiunea internațională a unui stat membru nu ar înlătura obligația de a determina în prealabil dacă dreptul comunitar poate fi afectat prin această acțiune.

57 Potrivit Comisiei, propunerea Regatului Suediei avea drept obiect instituirea unei noi norme internaționale, ceea ce ar avea drept efect direct afectarea dreptului comunitar, întrucât aceasta ar conduce la obligația de modificare a Regulamentului POP.

58 Comisia respinge argumentul potrivit căruia statele membre ar avea dreptul de a adopta norme naționale mai stricte decât Regulamentul POP, pentru motivul că acesta nu ar institui decât norme comunitare minime, ceea ce, conform articolului 176 CE, ar da naștere unui drept al statelor membre de a prezenta propuneri de modificare a anexelor la Convenția de la Stockholm. Astfel, potrivit Comisiei, scopul unei astfel de propuneri este în mod necesar punerea în aplicare a unei norme internaționale mai stricte, care produce efecte nu numai față de statul membru care a făcut această propunere, ci și față de Comunitate.

59 În cele din urmă, Comisia contestă argumentul potrivit căruia inițiativa Regatului Suediei ar fi conformă obiectivelor Comunității în materie de mediu și că nu s-ar impune să se țină seama de considerații economice. Comisia amintește că în Convenția de la Stockholm există dispoziții privind ajutorul financiar către țările în curs de dezvoltare cu scopul ca acestea să poată face față obligațiilor rezultate din această convenție. În consecință, s-ar impune să se țină seama de toate dispozițiile convenției menționate anterior introducerii unor propuneri în sensul includerii de noi substanțe în anexele vizate la aceasta.

60 Regatul Suediei precizează că s-a invocat de Comisie ca motiv unic al acțiunii sale faptul că acesta, prin propunerea unilaterală de includere a SPFO în anexa A la Convenția de la Stockholm, nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 10 CE și al articolului 300 alineatul (1) CE. În cursul procedurii precontencioase, Comisia nu a afirmat că Regatul Suediei nu ar fi avut dreptul de a adopta această măsură în temeiul competenței exclusive a Comunității în acest domeniu. Dat fiind că argumentele

cuprinse în cererea introductivă a Comisiei ar fi fost interpretate de Curte în sensul că ar conține o astfel de afirmație referitoare la încălcarea normelor de competență, ar fi vorba despre un motiv nou, care se impune să fie respins.

61 Potrivit Regatului Suediei, SPFO nu a făcut obiectul niciunei reglementări la nivel comunitar în perioada în care acest stat membru a propus includerea acestuia în anexa A la Convenția de la Stockholm. Astfel, nici Regulamentul POP, nici Directiva 76/769 nu erau aplicabile în cazul acestei substanțe, astfel încât, întrucât este vorba despre o competență partajată, atât statele membre, cât și Comunitatea puteau propune adăugarea SPFO în anexa menționată.

62 Asemănător Regatului Suediei, Regatul Danemarcei, Regatul Țărilor de Jos și Republica Finlanda susțin de asemenea că, la data de 14 iulie 2005, nu exista nicio poziție comună referitoare la SPFO. Astfel cum s-a exprimat Regatul Țărilor de Jos, principiul loialității comunitare nu implică posibilitatea Comisiei de a considera în mod legitim că Regatul Suediei, în pofida eforturilor sale repetate, va aștepta acțiunea internă a Comunității o perioadă nedeterminată, deși atât statele membre, cât și Comisia erau de acord că SPFO prezintă riscuri grave pentru sănătatea umană și pentru mediu.

63 În ce privește interpretarea principiului cooperării loiale care decurge din articolul 10 CE, Regatul Suediei arată că interpretarea dată acestui principiu de către Comisie ar risca să lipsească de sens competența partajată în cazul acordurilor mixte. Principiul menționat ar însemna numai că statele membre trebuie să depună eforturi în măsura posibilului pentru a coopera cu instituțiile comunitare. Regatul Suediei consideră că a procedat astfel. În această privință, statul membru amintit ar fi informat și ar fi consultat Comunitatea, precum și celelalte state membre în mod suficient și ar fi încercat să obțină o acțiune comună anterior depunerii propunerii sale de includere a SPFO în anexa A la Convenția de la Stockholm.

64 Pe de altă parte, Regatul Suediei precizează că trebuie admise variații în raport cu cerința unității în reprezentarea internațională, în măsura în care obligația de cooperare nu implică obligația de a atinge unanimitatea în toate împrejurările. În această privință, Republica Finlanda arată că articolul 10 CE, astfel cum este interpretat de jurisprudența Curții, nu dă naștere, în sarcina unui stat membru parte la un acord mixt, obligației de a renunța la utilizarea competenței sale într-un caz în care Comunitatea nu a decis să utilizeze propria competență și în care nu a fost posibil să se definească o linie de conduită comună a Comunității și a statelor membre. Acestea din urmă ar putea decide în mod autonom în legătură cu utilizarea competenței care le aparține, cu respectarea dreptului comunitar.

65 Astfel cum subliniază și Regatul Țărilor de Jos, aplicarea principiului cooperării loiale nu poate conduce la situația în care statele membre nu pot adopta, în nicio împrejurare, în mod unilateral un act extern Comunității în materie de mediu, în condițiile în care această competență le este recunoscută în mod expres prin articolul 174 alineatul (4) al doilea paragraf CE. Regatul Danemarcei arată de asemenea că principiul cooperării loiale nu trebuie să devină, în practică, un principiu referitor la atribuirea de competențe și că acesta nu trebuie să sustragă statelor membre o competență cu care sunt învestite. Astfel cum se exprimă Regatul Unit, aceasta ar însemna să se confere *de facto* o competență externă exclusivă Comunității în împrejurări în care o astfel de competență nu există.

66 Regatul Suediei, susținut de intervenienți, arată de asemenea că propunerea de includere a unei substanțe într-o anexă la Convenția de la Stockholm nu produce efecte juridice față de celelalte părți la convenția menționată. Astfel cum arată Regatul Danemarcei, numai Conferința părților poate lua poziție cu privire la eventuala includere a unei substanțe și numai atunci când această conferință urmează propunerea comitetului tehnic se pune problema adoptării unei poziții comunitare, cu posibilitatea Comunității de a alege să nu fie obligată prin includerea menționată.

67 Susținut de intervenienți și cu privire la acest aspect, Regatul Suediei arată de asemenea că situația juridică rezultată din propunerea sa unilaterală de includere a SPFO în anexa A la Convenția de la Stockholm este comparabilă cu cea care ar putea apărea dacă statul membru amintit ar decide, în temeiul articolului 176 CE, să adopte norme naționale de protecție a mediului mai stricte decât cele care decurg din dreptul comunitar. Republica Finlanda arată că nimic din jurisprudența Curții nu susține poziția Comisiei potrivit căreia, în cadrul unui acord internațional, un stat membru nu ar putea adopta măsuri de protecție mai stricte decât reglementarea comunitară.

68 În cele din urmă, pârâtul și intervenienții susțin că inițiativa Regatului Suediei nu a avut drept efect punerea în pericol a obiectivelor comunitare în domeniul politicii de mediu. În acest context, nu s-ar impune să se țină seama de considerații economice.

Aprecierea Curții

69 În toate domeniile care corespund obiectivelor tratatului, articolul 10 CE impune statelor membre să faciliteze Comunității îndeplinirea misiunii acesteia și să se abțină de la orice măsuri care pot pune în pericol realizarea scopurilor tratatului (Avizul 1/03 din 7 februarie 2006, Rec., p. I-1145, punctul 119, și Hotărârea din 30 mai 2006, Comisia/Irlanda, C-459/03, Rec., p. I-4635, punctul 174).

70 Regatul Suediei consideră că obligația de cooperare loială prevăzută la articolul 10 CE are o aplicabilitate limitată atunci când este vorba despre domenii în care competența este partajată între Comunitate și statele membre.

71 În această privință, Curtea a decis deja că această obligație de cooperare loială este de aplicabilitate generală și nu depinde nici de caracterul exclusiv sau neexclusiv al competenței comunitare vizate, nici de dreptul eventual al statelor membre de a contracta obligații față de statele terțe (Hotărârea din 2 iunie 2005, Comisia/Luxemburg, C-266/03, Rec., p. I-4805, punctul 58, și Hotărârea din 14 iulie 2005, Comisia/Germania, C-433/03, Rec., p. I-6985, punctul 64).

72 În speță, Comisia a precizat că nu a menționat că Comunitatea ar fi dispus de o competență exclusivă pentru a prezenta o propunere de includere a SPFO în anexa A la Convenția de la Stockholm. Prin urmare, trebuie adoptată ipoteza unei competențe partajate. În acest sens, cauza de față se distinge de situația în discuție în Hotărârea din 12 februarie 2009, Comisia/Grecia, (C-45/07, Rep., p. I-701), care privea o competență exclusivă.

73 Atunci când se constată că materia unui acord sau a unei convenții intră în parte în competența Comunității și în parte în competența statelor membre, trebuie să se asigure o strânsă cooperare între acestea din urmă și instituțiile comunitare, atât în procesul de negociere și de încheiere a angajamentelor asumate, cât și cu ocazia executării acestora. Această obligație de cooperare decurge din cerința existenței unei unități de reprezentare internațională a Comunității [Deliberarea 1/78 din 14 noiembrie 1978, Rec., p. 2151, punctele 34-36 (prin analogie cu Tratatul CEEA), Avizul 2/91 din 19 martie 1993, Rec., p. I-1061, punctul 36, Avizul 1/94 din 15 noiembrie 1994, Rec., p. I-5267, punctul 108, și Hotărârea din 19 martie 1996, Comisia/Consiliul, C-25/94, Rec., p. I-1469, punctul 48].

74 Curtea a decis că, în situația în care Comisia a transmis Consiliului propuneri care, deși nu au fost adoptate de acesta, constituie punctul de plecare al unei acțiuni comunitare concertate, statele membre sunt ținute de îndeplinirea unor obligații speciale de acțiune și de inacțiune (Hotărârea din 5 mai 1981, Comisia/Regatul Unit, 804/79,

Rec., p. 1045, punctul 28, Hotărârea Comisia/Luxemburg, citată anterior, punctul 59, și Hotărârea Comisia/Germania, citată anterior, punctul 65).

75 De asemenea, Curtea s-a pronunțat în sensul că adoptarea unei decizii de autorizare a Comisiei să negocieze un acord multilateral în numele Comunității marchează debutul unei acțiuni comunitare concertate pe plan internațional și implică, în această calitate, dacă nu o obligație de abținere pentru statele membre, cel puțin o obligație de cooperare strânsă între acestea din urmă și instituțiile comunitare pentru a facilita îndeplinirea misiunii Comunității, precum și pentru a garanta unitatea și coerența acțiunii și a reprezentării internaționale a acesteia din urmă (Hotărârile citate anterior Comisia/Luxemburg, punctul 60, și Comisia/Germania, punctul 66).

76 În speță, este clar că, la momentul prezentării de către Regatul Suediei a propunerii de includere a SPFO în anexa A la Convenția de la Stockholm, la 14 iulie 2005, Consiliul nu adoptase nicio decizie oficială cu privire la o propunere de includere de substanțe în această anexă. Totuși, este important să se examineze dacă, astfel cum susține Comisia, exista atunci o strategie comunitară în această privință, care consta în inexistența unei propuneri imediate de includere a SPFO în convenția menționată, în special din rațiuni economice.

77 În această privință, nu este indispensabil ca o poziție comună să primească o formă determinată pentru a exista și pentru a fi luată în considerare în cadrul unei acțiuni în neîndeplinirea obligației de cooperare loială, în măsura în care cuprinsul acestei poziții poate fi stabilit la un standard juridic corespunzător (a se vedea în acest sens Hotărârea Comisia/Consiliul, citată anterior, punctul 49).

78 În ce privește SPFO, trebuie amintit, cu titlu introductiv, că, în martie 2005, această substanță nu fusese inclusă nici în Protocolul de la Aarhus, nici în Convenția de la Stockholm.

79 Astfel, în concluziile adoptate în cursul lunii martie 2005, în vederea primei conferințe a părților la Convenția de la Stockholm, Consiliul a recomandat Comunității și statelor membre să examineze o propunere de includere a „maximum trei substanțe suplimentare" în anexele la această convenție vizate. Experții Comunității și cei ai statelor membre aveau obligația de a examina în mod prioritar lista substanțelor din Protocolul de la Aarhus și „de a o folosi drept bază pentru alegerea substanțelor suplimentare, dat fiind că substanțele care figurau pe această listă sunt deja reglementate ca POP în cadrul [Uniunii Europene]."

80 Dat fiind că, la acea dată, SPFO nu era inclus în Protocolul de la Aarhus și nu fusese încă reglementat ca POP în cadrul Uniunii, potrivit concluziilor Consiliului menționate, acesta nu trebuia luat în considerare pentru primele propuneri care urmau să fie prezentate, fie în temeiul protocolului menționat, fie în temeiul Convenției de la Stockholm.

81 Pe de altă parte, limitarea numărului de substanțe care trebuiau propuse („maximum trei"), interpretată în lumina punctului 5 litera (h) din concluziile menționate, susține teza potrivit căreia considerațiile economice făceau parte din strategia comunitară în ce privește Convenția de la Stockholm, în legătură cu care trebuie amintit că are vocație la aplicare mondială și că articolul 13 din aceasta prevede un ajutor financiar pentru țările în curs de dezvoltare sau cu economie în tranziție. Astfel, la acest punct 5 litera (h), Consiliul recomandă „adoptarea de norme financiare și bugetare cu scopul de a permite secretariatului să pună în aplicare în mod eficient deciziile adoptate de [Conferința părților la Convenția de la Stockholm]".

82 În acord cu aceste concluzii ale Consiliului și astfel cum s-a amintit la punctul 37 din prezenta hotărâre, cu ocazia primei reuniuni a Conferinței părților la Convenția de la

Stockholm, care a avut loc în cursul lunii mai 2005, Comunitatea și statele membre au propus două substanțe, între care nu se număra SPFO.

83 Rezultă din procesul-verbal al reuniunii din 6 iulie 2005 a grupului „Mediu internațional" al Consiliului, al cărui cuprins este rezumat la punctele 38 și 39 din prezenta hotărâre, că discuția a privit prezentarea de substanțe, atât în temeiul Protocolului de la Aarhus, cât și în temeiul Convenției de la Stockholm. Deși acest proces-verbal nu menționează expres considerațiile economice care au fost dezbătute, totuși acest fapt nu a fost contestat de Regatul Suediei și este recunoscut în special de Regatul Țărilor de Jos.

84 Reiese din procesul-verbal menționat că obiectivul imediat era prezentarea în temeiul Protocolului de la Aarhus a substanțelor menționate la punctele 30 și 38 din prezenta hotărâre, care făceau deja obiectul unei reglementări comunitare.

85 S-a prevăzut atunci că SPFO urma să fie prezentat în temeiul acestui protocol după transmiterea de către Comisie a unei propuneri de reglementare comunitară referitoare la măsuri de control al acestei substanțe. Totalitatea evenimentelor ulterioare (adoptarea Deciziei Consiliului la 8 septembrie 2005, prezentarea unei propuneri de modificare a Directivei 76/769, la 5 decembrie 2005, propunerea de includere a SPFO în anexele vizate ale protocolului menționat, în aceeași zi) dovedesc caracterul real al acestei afirmații.

86 Pe de altă parte, în ce privește propunerile în temeiul Convenției de la Stockholm, procesul-verbal al reuniunii din 6 iulie 2005 a grupului „Mediu internațional" al Consiliului constată că exista un acord („Agreement was reached by the [Working Party

for International Environmental Issues]") cu privire la faptul că includerea anumitor substanțe trebuia propusă în vederea celei de a doua conferințe a părților. Totuși, nu exista un acord cu privire la determinarea substanțelor care trebuiau propuse, iar discuția cu privire la acest aspect a fost amânată.

87 Contrar susținerilor Regatului Suediei și celor ale intervenienților, reiese că nu exista o situație de „vid decizional", nici măcar o situație de așteptare echivalentă lipsei unei decizii. Astfel, mai multe indicii susțin teza potrivit căreia grupul „Mediu internațional" al Consiliului nu intenționa să se pronunțe la 6 iulie 2005 – ci ulterior – cu privire la substanțele care trebuiau propuse în temeiul Convenției de la Stockholm în plus față de cele deja propuse în mai 2005. În această privință, trebuie subliniate urgența de a determina mai întâi substanțele care trebuie propuse în temeiul Protocolului de la Aarhus, precum și considerațiile economice legate de propuneri, în temeiul convenției menționate.

88 Evenimentele ulterioare au confirmat această voință de a acționa și de a face propuneri în temeiul Convenției de la Stockholm, respectiv recomandarea Consiliului din 9 martie 2006 și decizia adoptată de acesta din urmă în cursul lunii aprilie 2006, menționată la punctul 43 din prezenta hotărâre, care autorizează Comisia să prezinte astfel de propuneri în ce privește pentaclorbenzenul, octabromodifenilul eter și parafinele clorurate cu catenă scurtă.

89 Oricare ar fi situația, se poate considera dovedit că, în 2005, exista o strategie comună care consta în a nu propune, în acel moment, includerea SPFO în anexa A la Convenția de la Stockholm, întrucât, astfel cum rezultă din concluziile Consiliului din martie 2005, experții statelor membre și cei ai Comunității aveau sarcina să aleagă substanțele care trebuiau propuse dintre cele care aparțineau deja Protocolului de la Aarhus și, astfel cum rezultă din procesul-verbal al reuniunii din 6 iulie 2005 a grupului „Mediu internațional" al Consiliului, SPFO nu făcea parte dintre aceste substanțe.

90 Pe de altă parte, în cadrul Convenției de la Stockholm, instituțiile Uniunii au considerat preferabil să se ia în considerare totalitatea factorilor pertinenți, inclusiv a factorilor economici, cu ocazia determinării strategiei care trebuie adoptată de Uniune și de statele membre ale acesteia cu privire la această substanță. Această împrejurare le-a determinat să nu propună imediat interzicerea SPFO în temeiul acestui acord, ci să o propună, prioritar, în temeiul altui acord, precum Protocolul de la Aarhus.

91 Din aceste împrejurări rezultă că, prin propunerea unilaterală de includere a SPFO în anexa A la Convenția de la Stockholm, Regatul Suediei s-a disociat de o strategie comună concertată în cadrul Consiliului.

92 În plus, astfel cum rezultă din examinarea procesului decizional prevăzut de această convenție, propunerea unilaterală a Regatului Suediei presupune anumite consecințe pentru Uniune. În această privință, trebuie arătat că această convenție instituie un cadru instituțional și procedural care cuprinde un ansamblu de norme speciale pentru adoptarea modificărilor acesteia, inclusiv pentru includerea de noi substanțe în anexele sale A, B sau C.

93 Propunerea de includere a unei substanțe în anexa A la Convenția de la Stockholm face obiectul unei recomandări pozitive sau negative a Comitetului de examinare a poluanților organici persistenți către Conferința părților, conform articolului 8 alineatul (9) din această convenție. Astfel cum prevede articolul 23 alineatul (2) din aceasta, organizațiile regionale de integrare economică, precum Uniunea, nu își exercită dreptul de vot dacă unul dintre statele lor membre îl exercită pe al său și invers. Articolul 25 alineatul (2) din convenția amintită prevede de asemenea că, în cazul în care unul sau mai multe state membre ale unei astfel de organizații sunt, la fel ca organizația, părți la convenția menționată, organizația și statele sale membre nu sunt abilitate să exercite în același timp drepturile care le revin, prevăzute în convenția menționată.

94 Astfel, prezentarea unei propuneri de includere a unei substanțe în temeiul Convenției de la Stockholm de către un stat membru ar putea produce o situație în care fie Uniunea votează împotriva acestei propuneri, privând astfel statul membru de la care provine aceasta de posibilitatea de a-și susține propunerea în cadrul Conferinței părților, fie statul membru își exercită dreptul de vot în favoarea propriei propuneri, privând astfel Uniunea de posibilitatea de a exercita un drept de vot corespunzător unui număr de voturi egal cu numărul statelor sale membre și permițând celorlalte state membre libere să voteze pentru propunerea respectivă sau împotriva acesteia.

95 În această privință, trebuie observat că declarația depusă de Comunitate în conformitate cu articolul 25 alineatul (3) din Convenția de la Stockholm nu cuprinde norme precise în ce privește împărțirea competențelor între aceasta și statele membre. Astfel, această declarație arată că „Comunitatea are răspunderea executării obligațiilor care decurg din convenție și care sunt reglementate de legislația comunitară în vigoare” și că „exercitarea competenței comunitare are, prin natura sa, vocația unei evoluții continue”.

96 Oricare ar fi situația, trebuie constatat că Uniunea nu reprezintă un număr de voturi suficient pentru a se opune adoptării unei modificări a unei anexe la Convenția de la Stockholm. Trebuie adăugat că, în raport cu o parte care, precum Uniunea, nu a utilizat posibilitatea de a face o declarație în conformitate cu articolul 25 alineatul (4) din convenția menționată, modificarea unei anexe decisă de Conferința părților intră în vigoare, sub rezerva metodei denumite „opting out”, la expirarea unui termen de un an de la data comunicării de către depozitar a anexei modificate.

97 Regatul Suediei și intervenienții arată că, într-un astfel de caz, Uniunea ar putea, în orice ipoteză, să utilizeze această posibilitate de „opting out” și să notifice o declarație

potrivit căreia aceasta nu poate accepta modificarea unei anexe, în conformitate cu articolul 22 alineatul (3) litera (b) și alineatul (4) din Convenția de la Stockholm.

98 Totuși, acest argument se întemeiază pe ipoteza că Uniunea ar putea să facă o declarație de neacceptare a unui amendament propus și votat de unul sau de mai multe state membre. Or, potrivit articolului 25 alineatul (2) din Convenția de la Stockholm, Uniunea și statele sale membre nu sunt abilitate să exercite în același timp drepturile care le revin, prevăzute în convenția menționată. În ședință, părțile au prezentat interpretări diferite ale articolului 25 alineatul (2) din Convenția de la Stockholm.

99 Totuși, presupunând că, în pofida acestei ultime dispoziții, Uniunea poate notifica în continuare o declarație de neacceptare a unei modificări propuse și votate de unul sau de mai multe state membre, o astfel de situație ar putea provoca o insecuritate juridică atât pentru statele membre, cât și pentru Secretariatul Convenției de la Stockholm și pentru statele terțe părți la această convenție.

100 Independent de acest aspect, este clar că obiectivul depunerii unei propuneri de includere a unei substanțe în anexa A la Convenția de la Stockholm este adoptarea unei norme internaționale care va obliga părțile la convenție. Dat fiind că Uniunea este parte la convenția menționată, aceasta ar putea fi obligată prin modificarea anexei menționate care ar rezulta, în măsura în care nu a notificat prealabil, cu respectarea procedurilor interne prevăzute la articolul 14 alineatul (1) din Regulamentul POP, o declarație de neacceptare în termen de un an de la data comunicării de către depozitar a acestei anexe, astfel cum a fost modificată.

101 Examinarea procesului decizional prevăzut prin Convenția de la Stockholm arată astfel că o propunere de includere a unei substanțe în anexa A la această convenție produce efecte față de Uniune.

102 În această privință, nu este justificată susținerea Regatului Suediei și a intervenienților potrivit căreia propunerea de includere a unei substanțe în anexa la o convenție internațională care obligă Uniunea ar fi echivalentul unei măsuri naționale mai stricte decât o măsură minimă a Uniunii, autorizată prin articolul 176 CE. Astfel, Uniunea ar putea fi obligată printr-o modificare a unei anexe la Convenția de la Stockholm, deși nu este obligată printr-o astfel de măsură națională.

103 Astfel cum s-a amintit la punctul 74 din prezenta hotărâre, Curtea a decis deja că statele membre au obligații speciale în sensul acțiunii și al abținerii într-o situație în care Comisia a transmis Consiliului propuneri care, deși nu au fost adoptate de acesta, constituie punctul de plecare al unei acțiuni comunitare concertate (Hotărârea Comisia/Germania, citată anterior, punctul 65). Aceasta este situația cu atât mai mult într-un caz precum cel din speță, care se caracterizează, astfel cum s-a stabilit la punctul 91 din prezenta hotărâre, printr-o propunere unilaterală care disociază statul membru în cauză de o strategie comună concertată în cadrul Consiliului și prezentată într-un cadru instituțional și procedural precum cel al Convenției de la Stockholm.

104 O astfel de situație poate compromite principiul unității în reprezentarea internațională a Uniunii și a statelor membre ale acesteia și poate diminua puterea de negociere a acestora în raport cu celelalte părți la convenția menționată.

105 În consecință, primul motiv al Comisiei, bazat pe încălcarea articolului 10 CE, este întemeiat.

Cu privire la motivul întemeiat pe încălcarea articolului 300 alineatul (1) CE

Argumentele părților

106 În cadrul celui de al doilea motiv, Comisia arată că acțiunea unilaterală a Regatului Suediei a constituit o încălcare a articolului 300 alineatul (1) CE, care stabilește o bază juridică și o procedură legală pentru negocierea și pentru încheierea convențiilor internaționale, indiferent dacă acestea aparțin unei competențe exclusive sau partajate. Această acțiune unilaterală a avut drept efect imposibilitatea instituțiilor comunitare de a exercita competențele pe care le posedă în temeiul tratatului, întrucât o propunere comună a Comunității și a statelor sale membre privind modificarea Convenției de la Stockholm nu ar fi avut niciun efect practic.

107 Regatul Suediei, susținut de intervenienți, contestă că ar exista o încălcare a articolului 300 alineatul (1) CE prin comportamentul său. Astfel cum arată Republica Finlanda, această dispoziție nu stabilește o competență materială în favoarea Comunității în materie de încheiere de acorduri internaționale, ci definește exclusiv împărțirea competențelor între instituțiile comunitare. Dispoziția menționată nu ar conduce la vreo obligație pentru statele membre, a cărei nerespectare să permită să se admită

capătul de cerere al Comisiei în această privință. Pe de altă parte, Regatul Unit arată că articolul 300 alineatul (1) CE nu se aplică decât în cazul deschiderii unor negocieri care conduc la încheierea de acorduri internaționale.

Aprecierea Curții

108 Astfel cum a arătat avocatul general la nota de subsol 13 din concluzii, articolul 300 alineatul (1) CE privește „încheierea de acorduri", în timp ce orice inițiativă adoptată de Comunitate „pentru a stabili poziția care urmează să se adopte în numele Comunității într-un organism creat printr-un acord" este reglementată nu prin articolul 300 alineatul (1) CE, ci prin articolul 300 alineatul (2) al doilea paragraf CE.

109 Este clar că, în speță, comportamentul reproșat Regatului Suediei constă în prezentarea unei propuneri de modificare către un organism creat printr-un acord internațional, astfel încât acest comportament nu este reglementat, în sine, prin articolul 300 alineatul (1) CE.

110 Prin urmare, motivul întemeiat pe încălcarea articolului 300 alineatul (1) CE nu este întemeiat.

Cu privire la cheltuielile de judecată

111 Potrivit articolului 69 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Comisia a solicitat obligarea Regatului Suediei la plata cheltuielilor de judecată, iar acesta a căzut în pretenții cu privire la cea mai mare parte a motivelor, se impune obligarea acestuia la plata cheltuielilor de judecată.

112 Conform alineatului (4) din același articol, Regatul Danemarcei, Regatul Țărilor de Jos, Republica Finlanda și Regatul Unit suportă propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară și hotărăște:

1) Prin propunerea unilaterală de adăugare a unei substanțe, respectiv a sulfonatului de perfluorooctan, în anexa A la Convenția de la Stockholm privind poluanții organici persistenți, Regatul Suediei nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 10 CE.

2) Respinge acțiunea cu privire la restul motivelor.

3) Obligă Regatul Suediei la plata cheltuielilor de judecată efectuate de Comisia Europeană.

4) Regatul Danemarcei, Regatul Țărilor de Jos, Republica Finlanda, precum și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord suportă propriile cheltuieli de judecată.

Semnături